כיתה ד' | תנ"ך | שיעור 1 מתוך 4 | 45 דק'

ממלכתי: ספר שמות נלמד בכיתה ד' (לפי יחידות ההוראה של התנ"ך הממלכתי לכיתה ד'). חמ"ד: לפי התכנון השנתי חומש שמות נלמד בכיתה ג'.

שעבוד מצרים

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את השינוי במצבם של בני ישראל במצרים
- התלמידים יסבירו את חששו של פרעה במילים שלהם
- התלמידים יזהו בפסוקים מילים שמתארות את קושי השעבוד

📖 הסבר למורה

ספר שמות נפתח בבני ישראל במצרים אחרי מות יוסף ואחיו. העם פרה ורבה, ואז קם מלך חדש "אשר לא ידע את יוסף". פרעה חשש שבני ישראל רבים ועצומים מדי, ולכן שם עליהם שרי מסים ושעבד אותם בעבודת פרך: בחומר, בלבנים ובעבודה בשדה. בני ישראל בנו לפרעה את ערי המסכנות פיתום ורעמסס. כשהשעבוד לא הקטין את העם, ציווה פרעה להשליך ליאור כל בן שנולד. הפרק מציג את המעבר ממצב של רווחה למצב של עבדות קשה, והוא הרקע לכל סיפור יציאת מצרים.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. פתיחה: מציגים שתי תמונות (משפחה גדלה ושמחה; אנשים עובדים בכוח) ושואלים מה השתנה.
2. קוראים יחד את שמות א, ח-ט ומשוחחים: מה פירוש "לא ידע את יוסף"? ממה פחד פרעה?
3. קוראים את פסוקים יא, יג-יד ומסמנים בצבע את כל המילים שמתארות עבודה קשה.
4. עבודה בזוגות: כותבים את "הגזירות" של פרעה לפי הסדר.
5. סיכום: איך לדעתכם הרגישו בני ישראל? כל תלמיד כותב משפט אחד מנקודת מבטם.

💡 הערות למורה

המילה "בפרך" חוזרת פעמיים בפסוקים יג-יד; כדאי לשאול למה. גזירת השלכת הבנים קשה רגשית, ואפשר להציג אותה בעדינות ולהדגיש את מה שבא אחריה. למתקדמים: לחפש בפרק א את המיילדות שפרה ופועה ואת המעשה האמיץ שלהן.

📝 בדף העבודה

שעבוד מצרים: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מקורות

- שמות א (מכון ממרא)

מחוון למורה

מחוון: שעבוד מצרים

1. הוא לא הכיר את יוסף (או לא רצה לזכור את מה שיוסף עשה למצרים).
2. שבני ישראל רבים ועצומים, חזקים ומרובים יותר מהמצרים.
3. פיתום ורעמסס.
4. בחומר, בלבנים ובכל עבודה בשדה.
5. בפרך.
6. להשליך ליאור כל בן שנולד, ולהשאיר בחיים את הבנות.
7. ב, ג, א, ד.
8. משפט אישי שמבטא את הקושי, למשל: אני עובד מהבוקר עד הערב בלבנים ומחכה ליום שבו נהיה חופשיים.